

सर्वसमावेशक पिक विमा योजने अंतर्गत, खरीप २०२३ मधील, विमा कंपन्यांकडून राज्य शासनास अपेक्षित परतावा रक्कम, खरीप हंगाम २०२४ करिता विमा हप्ता अनुदानाच्या देय रकमेमधून समायोजित करण्यास मान्यता देण्याबाबत आणि खरीप हंगाम २०२४ करिता उर्वरीत शेतकरी हिस्सा विमा हप्ता अनुदान तसेच, अनुज्ञेय अग्रीम राज्य हिस्सा विमा हप्ता अनुदान वितरीत करण्याबाबत..

महाराष्ट्र शासन
कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: प्रपिवियो-२०२४.क्र.प्र/१४९११/-अ,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक: ३० सप्टेंबर, २०२४

वाचा :-

- १) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, प्रधानमंत्री पीक विमा योजना, भारत सरकार यांचे पत्र क्र.११०१९ /०१/२०२२-Cr-II(FTS:१११८७५), दि.०३.०४.२०२३
- २) कृषि व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्र-प्रपिवियो .२०२/३४.क्र.प्र/३११अ- , दि२३..०६.२०२३
- ३) कृषि व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्र-प्रपिवियो .२०२/५२.क्र.प्र/३११अ- , दि२६..०६.२०२३
- ४) वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०२४/प्र.क्र.८०/अर्थ-३ दि. २५.७.२०२४
- ५) विभागीय व्यवस्थापक , भारतीय कृषि विमा कंपनी यांचे पत्र क्र.AIC.MRO/PMFBY/KH-२४/५३२ /२४, दि.२०.८.२०२४
- ६) विभागीय व्यवस्थापक , भारतीय कृषि विमा कंपनी यांचे पत्र क्र.AIC.MRO/PMFBY/KH-२४/५३३ /२४, दि.२०.८.२०२४
- ७) संचालक(विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, पुणे यांचे पत्र क्र. सां.८/प्रपिवियो/खरीप२४/शेत. हिस्सा/२२५२५/२०२४, दि.६.९.२०२४
- ८) संचालक(विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, पुणे यांचे पत्र क्र. सां.८/प्रपिवियो./ अग्रीम-२४/२२५२८/२०२४, दि.६.९.२०२४
- ९) संचालक(विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, पुणे यांचे पत्र क्र.कृ.आ./प्रपिवियो/सां.८/२३९०२/२०२४, दि.२४.९.२०२४

प्रस्तावना :-

राज्यात “सर्वसमावेशक पिक विमा योजना ”राबविण्यास संदर्भ क्र).२अन्वये मान्यता देण्यात आली (असूनप्रधानमंत्री पिक विमा योजना, खरीप हंगाम २०२३ ते रब्बी हंगाम २०२५-२६ हंगामासाठी भारतीय कृषि विमा कंपनी, आयसीआयसीआय लॉन्गवर्ड जनरल इन्शुरन्स कं.लि., एचडीएफसी इर्गो जनरल इन्शुरन्स

कंपनी लि., ओरिएन्टल इन्शुरन्स कं.लि., युनायटेड इंडिया जनरल इन्शुरन्स कं. लि., युनिवर्सल सोम्पो जनरल इन्शुरन्स कं. लि., चोलामंडलम एम एस जनरल इन्शुरन्स कं. लि., रिलायन्स जनरल इन्शुरन्स कं. लि., एस. बी. आय. जनरल इन्शुरन्स कं.लि. या ९ विमा कंपनीमार्फत संदर्भ क्र).३ येथील (शासन निर्णयान्वये राबविण्यात येत आहे .

प्रधानमंत्री पिक विमा योजना राबविण्यासंदर्भात, संदर्भ क्र.(१) अन्वये प्राप्त केंद्र शासनाचे मार्गदर्शक सूचनांतील Annexure मधील अनुक्रमांक २ नुसार, राज्य सरकारकडून विमा कंपन्यांना काम वाटपाच्या वेळी मागील हंगामातील विमा हप्त्याच्या ५०% अग्रीम विमा हप्ता अनुदान विमा कंपन्यांना अदा करणेबाबतच्या सूचना आहेत. तसेच, संदर्भ क्र.(२) येथील शासन निर्णयान्वये राज्यात सर्वसमावेशक पीक विमा योजना राबविण्यात येत असल्याने, योजनेतर्गत केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार विमा हप्ता दराप्रमाणे येणारा शेतकरी हिस्सा विमा कंपन्यांना देय असून त्यामधील शेतकऱ्यांनी प्रत्यक्षात भरलेला विमा - .हप्ता रक्कम रु१.प्रमाणे जमा झालेला शेतकरी हिस्सा रु -/१.६८ कोटी वजा जाता, उर्वरीत शेतकरी हिस्सा विमा हप्ता रक्कम विमा कंपन्यांना देणे आवश्यक आहे. त्या अनुषंगाने संदर्भ क्र.(७) व संदर्भ क्र.(८) अन्वये अनुक्रमे सर्वसमावेशक पिक विमा योजना, खरीप २०२४ अंतर्गत, पिक विमा हप्त्यापोटी, अग्रीम राज्य हिस्सा अनुदान रक्कम रु.१५६५,५०,०१,०६०/- व रु.१४३६,१६,५६,९१४/- इतक्या शेतकरी हिस्सा विमा हप्ता अनुदानाची मागणी प्राप्त झाली आहे.

तदनंतर, संदर्भ क्र.(९) येथील पत्रान्वये, खरीप हंगाम २०२३ मधील ८०:११० मॉडेलनुसार, विमा कंपनीकडून प्राप्त होणारी परताव्याची रक्कम संबंधित विमा कंपनीला खरीप २०२४ साठी, शेतकरी हिस्सा विमा हप्ता अनुदान व अनुज्ञेय अग्रीम राज्य हिस्सा विमा हप्ता अनुदानाच्या देय रकमेमधून, आयुक्त(कृषि) यांचे स्तरावर समायोजित करण्यास मान्यता देवून, खरीप हंगाम २०२४ करिता शेतकरी हिस्सा विमा हप्ता अनुदान व अनुज्ञेय अग्रीम राज्य हिस्सा विमा हप्ता अनुदानासाठी आवश्यक असणारा उर्वरीत रु.१७७७.१६ कोटी इतका निधी योजनेची अंमलबजावणी करणा-या विमा कंपन्यांस वितरीत करण्यासाठी उपलब्ध करून देण्याची विनंती प्राप्त झाली आहे. त्यास अनुसरून खालीलप्रमाणे शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :-

भारतीय कृषि विमा कंपनीने सादर केलेली मागणी आणि तदनुषंगाने कृषि आयुक्तालयाची विनंती यांचा विचार करता ,खरीप हंगाम २०२३ मधील ८०:११० मॉडेलनुसार, विमा कंपनीकडून प्राप्त होणारी परताव्याची रक्कम रु.१२२४.५१ कोटी, संबंधित विमा कंपनीला सर्वसमावेशक पिक विमा योजना, खरीप २०२४ साठी शेतकरी हिस्सा विमा हप्ता अनुदान व अनुज्ञेय अग्रीम राज्य हिस्सा विमा हप्ता अनुदानाच्या देय रकमेमधून आयुक्त(कृषि) यांचे स्तरावर समायोजित करण्यास, तसेच, खरीप हंगाम २०२४ करिता, शेतकरी हिस्सा विमा हप्ता अनुदान व अनुज्ञेय अग्रीम राज्य हिस्सा विमा हप्ता अनुदानासाठी आवश्यक असणारा उर्वरीत रु.१७७७.१६ कोटी इतका निधी, योजनेची अंमलबजावणी करणा-या विमा कंपन्यांना खालीलप्रमाणे वितरीत करण्यास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे :-

खरीप हंगाम २०२४

अ.क्र.	कंपनीचे नाव	८०:११० मॉडेलनुसार राज्य शासनास विमा कंपनीकडून अपेक्षित परतावा रक्कम (कोटी)	खरीप २०२४ करिता विमा कंपनीस देय रक्कम			विमा कंपनीकडून अपेक्षित परतावा रक्कमे व्यतिरिक्त विमा कंपन्यांना अदा करावयाची रक्कम (रु.कोटी)	आयुक्त(कृषि) यांचे स्तरावर समायोजित करावयाची रक्कम (रु.कोटी)	विमा कंपन्यांना शेतकरी हिस्सासाठी व अनुज्ञेय अग्रीम राज्य हिस्सा विमा हप्ता अनुदाना पोटी वितरीत करण्यात येणारी रक्कम (रु.कोटी)
			शेतकरी हिस्सासाठी देय रक्कम रु.(कोटी)	अनुज्ञेय अग्रीम राज्य हिस्सा विमा हप्ता अनुदान रु (कोटी)	विमा कंपन्यांना अदा करावयाची एकूण रक्कम रु (कोटी)			
१	२	३	४	५	६	७(६-३)	८	९(६-८)
१	ओरिएन्टल इन्शुरन्स कं.लि.	०.००	३३६.१२	२२८.४६	५६४.५८	५६४.५८	१९.०६	५४५.५२
२	आय.सी.आय.सी.आय. लॉबार्ड	१५८.६२	१४१.०३	२१६.६५	३५७.६८	१९९.०६	१५८.६२	१९९.०६
३	युनिव्हर्सल सोम्पो जनरल इन्शुरन्स	१२५.४९	७५.२०	१००.८३	१७६.०३	५०.५४	१२५.४९	५०.५४
४	युनायटेड इंडिया इन्शुरन्स कं.	६२.९२	९५.३५	१३९.३४	२३४.६९	१७१.७७	६२.९२	१७१.७७
५	चोलामंडलम एम एस ज.इ.कं.	०.००	१०३.१४	७८.६९	१८१.८३	१८१.८३	०.००	१८१.८३
६	भारतीय कृषी विमा कंपनी	२२३.८८	२४६.४९	२६१.८६	५०८.३५	२८४.४७	२२३.८८	२८४.४७
७	एचडीएफसी जनरल इर्गो इन्शुरन्स कं.लि.	२८९.२९	२१३.२३	२८८.७६	५०१.९९	२१२.७०	२८९.२९	२१२.७०
८	रिलायन्स जनरल इन्शुरन्स कं. लि.	३६४.३१	१६२.६६	१८२.५९	३४५.२५	-१९.०६	३४५.२५	०.००
९	एसबीआय जनरल इ. कं.लि.	०.००	६२.९४	६८.३३	१३१.२७	१३१.२७	०.००	१३१.२७
	एकूण	१२२४.५१	१४३६.१७	१५६५.५०	३००१.६७	१७७७.१६	१२२४.५१	१७७७.१६

२. सदरची रक्कम खरीप हंगाम २०२४ करिता, वितरीत करण्यात येत असून त्याचा वापर यापूर्वीच्या इतर हंगामाकरीता अनुज्ञेय असणार नाही.

३. प्रस्तुत बाबींवर होणारा खर्च खालील लेखाशिर्षाखाली सन २०२४-२५ करिता मंजूर केलेल्या अर्थसंकल्पीय तरतूदीतून भागविण्यात यावा :-

मागणी क्र- डी .३

२४०१- पीक संवर्धन

११०, पीक विमा)००) (०८प्रधानमंत्री पिक विमा योजनेंतर्गत विमा हप्त्यासाठी अर्थसहाय्य (राज्य हिस्सा)२४०१ A६६४) योजनेतर ,३३.अर्थसहाय्य -

४. सदर शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात येणारा निधी प्रधानमंत्री पिक विमा योजनेच्या मार्गदर्शक सूचनां व शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेले शासन निर्णयानुसारच खर्च करण्याची जबाबदारी आयुक्त (कृषि) यांची राहिल.

५. उपरोक्त प्रमाणे उपलब्ध करुन देण्यात येणाऱ्या निधीच्या विनियोगाबाबतचे उपयोगिता प्रमाणपत्र आयुक्त (कृषि) शासनास सादर करतील.

६. प्रस्तुत प्रयोजनार्थ सहायक संचालक (लेखा), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी तर आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना नियंत्रण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

७. प्रस्तुत शासन निर्णय वित्त विभाग अनौप. संदर्भ क्र.३३३/व्यय-१/२०२४, दि.२५.९.२०२४ अन्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

८. प्रस्तुत शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०२४०९३०१८३३५६३००१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(निता शिंदे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. सचिव (कृषि) यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई-३२
२. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
३. संचालक (वि.प्र.), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
४. मुख्य सांख्यिक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
५. संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई
६. सहाय्यक संचालक (लेखा), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
७. जिल्हा कोषागार अधिकारी, पुणे
८. महालेखापाल, महाराष्ट्र -१/२, (लेखा परीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागपूर
९. वित्त विभाग (व्यय-१/ अर्थ-१३), मंत्रालय, मुंबई- ३२
- १०.उप सचिव (११-अ /२-अ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे स्वीय सहाय्यक
- ११.कक्ष अधिकारी (२- अ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई -३२
- १२.विभागीय व्यवस्थापक, भारतीय कृषि विमा कंपनी, नवीन स्टॉक एक्सचेंज टॉवर्स, २० वा मजला, दलाल स्ट्रीट,फोर्ट, मुंबई-४०० ०२३.
- १३.विभागीय व्यवस्थापक, आयसीआयसीआय लॉंबार्ड जनरल इन्शुरन्स कं.लि., आयसीआयसीआय हाऊस, ४१४, वीर सावरकर मार्ग, सिध्दीविनायक मंदिराजवळ, प्रभादेवी, मुंबई- ४०० ०२५.
- १४.विभागीय व्यवस्थापक, एचडीएफसी इर्गो इन्शुरन्स कं. लि. डी-१०३ तीसरा मजला ईटन बिझनेस, डिस्ट्रीक्ट एल.एस.बी. मार्ग भांडूप (पश्चिम), मुंबई- ४०००७८
- १५.विभागीय व्यवस्थापक, ओरिएन्टल इन्शुरन्स कं.लि. पुणे.
- १६.विभागीय व्यवस्थापक, युनायटेड इंडिया इन्शुरन्स कंपनी लिमिटेड, ३ रा मजला, काकडे ब्रिझ आयकोन युनिट क्र.२०२ ते २०७, गणेशखिंड मार्ग, शिवाजीनगर, पुणे ४११ ०१६.
- १७.विभागीय व्यवस्थापक, युनिवर्सल सोम्पो जनरल इन्शुरन्स कं. लि. मुंबई

१८. विभागीय व्यवस्थापक, चोलामंडलम एम एस जनरल इन्शुरन्स कं. लि., पुणे
१९. विभागीय व्यवस्थापक, रिलायन्स जनरल इन्शुरन्स कं. लि, मुंबई
२०. विभागीय व्यवस्थापक, एस बी आय जनरल इन्शुरन्स कं. लि. पुणे
२१. निवड नस्ती (कार्यासन ११-ओ).